

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบจดหมายข่าว ที่เหมาะสมในการเผยแพร่ความรู้ เรื่องการพัฒนาท้องถิ่นแก่ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสตรีนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อค้นคว้าหาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารทั่วไปและข่าวสารด้านการพัฒนาชนบท ทักษะคิดและความพึงพอใจของผู้นำสตรีเหล่านี้ในสิ่งที่เกี่ยวกับจดหมายข่าวฯ อันได้แก่การกำหนดชื่อจดหมายข่าว คอลัมน์ที่ควรบรรจุในจดหมายข่าว สัดส่วนของเนื้อหา จำนวนหน้า ภาพประกอบ ขนาดรูปเล่ม ขนาดตัวอักษร ฯลฯ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปเป็นแนวทางในการพิจารณาประกอบการผลิตต้นฉบับจัดพิมพ์จดหมายข่าว ที่มีลักษณะดึงดูดใจกลุ่มผู้รับสารกลุ่มนี้ ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องการส่งข้อมูลข่าวสารที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ข้อมูลเหล่านี้ยังสามารถเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการพัฒนาในด้านอื่นๆอีกด้วย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบของจดหมายข่าวที่เหมาะสมแก่การสื่อสารความรู้ เรื่องการพัฒนาท้องถิ่น สำหรับกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสตรี ดังต่อไปนี้
 - ก. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การเปิดรับสารกับการกำหนดรูปแบบของจดหมายข่าว
 - ข. ศึกษาเนื้อหาสาระ รวมทั้งสัดส่วนที่เหมาะสมกับการเผยแพร่
 - ค. ศึกษากำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการเผยแพร่จดหมายข่าว
 - ง. ศึกษาการกำหนดลักษณะรูปเล่ม ขนาด สี ตัวอักษร ภาพประกอบ ชื่อจดหมายข่าว
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มเป้าหมายกับการกำหนดรูปแบบจดหมายข่าว โดยจำแนกตาม
 - อายุ
 - ระดับการศึกษา
 - รายได้
 - จำนวนปีที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้นำมากำหนดเป็นสมมุติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม (ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน จำนวนปีที่ปฏิบัติงาน) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการกำหนดรูปแบบจดหมายข่าว (ได้แก่ ชื่อ จำนวนหน้า สีปก ขนาดตัวอักษร การจัดรูปเล่ม ขนาดเล่ม กำหนดออก)
2. ปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเปิดรับข่าวสารด้านการพัฒนาชนบททางสื่อมวลชน (วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร)
3. พฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการกำหนดรูปแบบจดหมายข่าว

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือกลุ่มกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสตรีที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรการพัฒนาท้องถิ่น รุ่นที่ 3 ของวิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) สำหรับสถิติที่ใช้ในการศึกษาวิจัยได้แก่ สถิติในรูปความถี่ร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ นั้น ใช้สถิติ Chi-square

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน ดำรงตำแหน่งกำนัน 4 คน และเป็นผู้ใหญ่บ้าน 20 คน อายุอยู่ในช่วง 32-53 ปี อาชีพที่ทำรายได้หลักคือ ค้าขาย ทำสวนผลไม้ ทำนา รายได้เฉลี่ยระหว่าง 1,000-5,000 บาท ส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในช่วง 4-5 ปี มากที่สุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และส่วนใหญ่จะมีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ระดับความสามารถในการอ่าน ซึ่งวัดจากแบบทดสอบตามมาตรฐานของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาตอนต้น และปรากฏว่า กลุ่มกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ ส่วนใหญ่ต้องอาศัยแว่นสายตาประกอบในการอ่านหนังสือ ซึ่งข้อมูลนี้จะมีผลต่อการพิจารณาความยากง่ายที่เขียนของภาษาเนื้อหา และขนาดตัวอักษรในการจัดพิมพ์จดหมายข่าวเป็นอย่างดี

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไป กลุ่มกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสตรี มีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลดังนี้คือ

สื่อมวลชน

สื่อโทรทัศน์ เป็นสิ่งที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่นๆ รองลงมาได้แก่วิทยุ และหนังสือพิมพ์ และรายการที่เป็นที่นิยมมากที่สุดคือรายการข่าว

สื่อบุคคล

พบว่ามีการพบปะสนทนากับบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในครอบครัวเดียวกันวันละประมาณ 1-3 ชั่วโมง เนื้อหาที่เป็นหัวข้อในการสนทนาที่นิยมกันคือ เรื่องการประกอบอาชีพ การทำมาหากิน

พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท

แหล่งข้อมูลในกลุ่มกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสตรีได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชนบทนั้น ปรากฏว่าทุกคนตอบว่าได้รับจากการประชุม/อบรมมากที่สุด รองลงมาคือจากสื่อโทรทัศน์ สื่อบุคคลประเภทข้าราชการ สื่อบุคคลประเภทเพื่อนกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จากสื่อหนังสือพิมพ์ จากสื่อวิทยุ ตามลำดับ

ช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมสำหรับการเผยแพร่ข่าวสารด้านการพัฒนาท้องถิ่น

ในกรณีที่เป็นกาารรับข่าวสาร สื่อที่พบว่าเหมาะสมที่สุดคือ สื่อหนังสือ สื่อบุคคล สื่อวิทยุและโทรทัศน์ ตามลำดับ

ในกรณีที่เป็นกาารส่งข่าวสาร พบว่าสื่อที่มีความเหมาะสมตามลำดับ คือ สื่อหนังสือ สื่อหอกระ-
จายข่าวสารประจำหมู่บ้าน และสื่อบุคคลมีความเหมาะสมเท่ากัน สื่อการประชุม สื่อประสม สื่อโปสเตอร์
แผ่นพับ และสื่อวิทยุโทรทัศน์

สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสตรี มีความตั้งใจจะนำข้อมูลข่าวสาร ที่ได้รับจากจด-
หมายข่าวไปเผยแพร่ต่อ คือ ลูกบ้าน เพื่อนๆกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านอื่นๆ เผยแพร่ทั่วยุไปโดยวางไว้ที่อ่านหนังสือ
ของหมู่บ้านหรือหอกระจายข่าวสาร ตามลำดับ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ประโยชน์ของจดหมายข่าว

กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสตรีกลุ่มตัวอย่าง ได้ให้ความเห็นในเรื่องประโยชน์ของจดหมายข่าวดังนี้

1. สามารถนำไปใช้เป็นตัวอย่างเพื่อริเริ่มโครงการพัฒนาในท้องถิ่น
2. ทำให้ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาที่ทันต่อเหตุการณ์
3. สร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
4. สร้างเสริมความเข้าใจอันถูกต้องในการพัฒนาท้องถิ่น
5. สามารถนำไปใช้ประชาสัมพันธ์กับลูกบ้าน
6. เป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านกับเพื่อนๆ และกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง
7. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีมีความรู้สึกผูกพันกับกสช. สร้างเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

การกำหนดรูปแบบจดหมายข่าว

- ชื่อจดหมายข่าว : ส่วนใหญ่เลือกชื่อ "สารสตรีนักพัฒนา"
- จำนวนหน้า : กำหนดว่าจำนวนหน้าที่เหมาะสมคือ 3-8 หน้า จำนวน 9-12 หน้าตามลำดับ
- ภาพประกอบ : เกือบทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่าควรมีภาพประกอบ ด้วยเหตุผลดังนี้
1. ดึงดูดความสนใจ ทำให้จดหมายข่าวน่าอ่านยิ่งขึ้น
 2. ทำให้เข้าใจง่าย
 3. ทำให้สามารถเห็นผลงานจริงที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว เป็นประจักษ์พยาน
 4. ทำให้เห็นรูปแบบการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น
- สีปก : มีการกำหนดสีปกตามลำดับดังนี้ สีฟ้า สีขาว สีชมพู สีเหลือง สีเขียว
- ขนาดตัวอักษร : ขนาดที่ได้รับความนิยมคือ 16 พอยท์ เบอร์ 7 ขนาด 19.5 พอยท์ เบอร์ 5 และขนาดที่นิยมรองลงมาคือขนาด 19.5 พอยท์ เบอร์ 2
- การจัดรูปเล่ม : จากการเสนอแบบรูปเล่มจากหนังสือตัวอย่างให้เลือก 5 แบบ แบบที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือแบบที่ 3 และแบบที่ 2 ตามลำดับ
- ขนาดเล่ม : ขนาดที่นิยมมากที่สุดคือ ขนาด 21 x 30 ซม. ขนาด 18.5 x 26 ซม. ตามลำดับ
- กำหนดออกจดหมายข่าว : กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าควรออกอย่างน้อยเดือนละ 1 ฉบับ
- ผู้จัดทำจดหมายข่าว : กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า สมควรให้กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสตรี เป็นผู้จัดทำจดหมายข่าว โดยให้เหตุผลว่า
1. เป็นผู้มีความรับผิดชอบในการทำงานพัฒนาในพื้นที่อย่างแท้จริง
 2. เพราะสามารถสื่อสารกันได้ง่ายเข้าใจง่าย
 3. ได้รับความต้องการที่แท้จริงของเพื่อนกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสตรี

การทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยทั้ง 3 ข้อ ได้ผลการวิจัยดังนี้คือ

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม มีความสัมพันธ์กับการกำหนดรูปแบบจดหมายข่าว

ปรากฏว่าปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับการกำหนดรูปแบบจดหมายข่าวแต่ประการใด

ผลการวิจัยดังกล่าวนี้อาจจะอธิบายได้ว่า เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนี้ไม่มีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายชัดเจน

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารด้านการพัฒนาชนบททางสื่อมวลชน

การศึกษา ผู้มีระดับการศึกษาสูงจะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการพัฒนาชนบทจากใบปลิว แผ่นพับ โปสเตอร์ ในระดับสูงด้วย

จำนวนที่ปฏิบัติงาน ผู้ที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานนานจะมีการเปิดรับข่าวสารด้านการพัฒนาชนบทจากสื่อโทรทัศน์สูงทีเดียว

รายได้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน อายุและระดับความสามารถในการอ่านหนังสือ ไม่พบที่มีความสัมพันธ์อย่างใด กับการเปิดรับข่าวสารด้านการพัฒนาชนบทจากสื่อมวลชน

สมมติฐานข้อที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อมวลชน (วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร) มีความสัมพันธ์กับการกำหนดรูปแบบจดหมายข่าว

ไม่ปรากฏพบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับการกำหนดรูปแบบจดหมายข่าวแต่ประการใด

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องนวัตกรรมการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมของจดหมายข่าวที่ใช้ในการเผยแพร่ความรู้เรื่องการพัฒนาท้องถิ่นแก่กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสตรี และจากการศึกษาวิจัยมีปรากฏผลที่น่าสนใจหลายประการดังจะขออภิปรายตามลำดับ ดังนี้

จากการสำรวจการเปิดรับสื่อในครั้งนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้นำสตรีในชนบท อ่านนิตยสารเดือนละประมาณ 1-3 เล่ม นอกเหนือจากที่อ่านหนังสือพิมพ์เกือบทุกวัน และดูโทรทัศน์ทุกวัน ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่าข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญต่อการทำงานของผู้นำสตรีเหล่านี้มาก การอ่านนิตยสารพบไม่บ่อยนักในชุมชนชนบทที่ห่างไกลแหล่งจำหน่าย และสภาพทางเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวยที่จะให้หาซื้อมาอ่านยกเว้นหนังสือพิมพ์ ซึ่งอาจมีในที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

ต่อคำถามถึงแหล่งความรู้เรื่องการพัฒนาชนบท พบว่า กลุ่มผู้นำสตรีดังกล่าวได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชนบท การสื่อโทรทัศน์ และสื่อบุคคลประเภทข้าราชการ ส่วนที่ได้จากสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และนิตยสารมีน้อยอยู่ในลำดับที่ 5, 6 และ 7 ดังนั้น หนังสือพิมพ์ที่ดี นิตยสารที่ดี น่าจะได้เสนอข้อมูลข่าวสารทางด้านพัฒนาได้มากขึ้น เพราะเป็นที่นิยมอ่านกันมากพอสมควรจากการดูโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลที่ยืนยันเพิ่มเติมอีกว่า สื่อที่เหมาะสมกับการเผยแพร่ข่าวสารด้านการพัฒนาท้องถิ่น คือสื่อสิ่งพิมพ์ โดยมีผู้ระบุมากที่สุด ยิ่งไปกว่านั้น กลุ่มตัวอย่างยังระบุอีกว่า ในกรณีที่ตนต้องการส่งข่าวสาร เช่น ประกาศ แจ้งความ การเตือนภัยหรือเตือนความจำที่ประกอบการในฤดูกาลต่างๆ ของการผลิตทางการเกษตร สื่อที่เหมาะสมที่สุดคือ สื่อสิ่งพิมพ์

การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้นำของชุมชน จำเป็นต้องแสวงหาข่าวสารข้อมูล เพื่อให้เกิดความทันต่อเหตุการณ์ การเพิ่มทักษะและประสบการณ์ในการทำงานอาชีพ ข้อมูลข่าวสารยังเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจอย่างมากในกิจการต่างๆ ผู้ที่มีข่าวสารคือผู้ที่มีอำนาจที่จะประกอบการสิ่งใดอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การรับข้อมูลข่าวสารจึงเป็นที่ยอมรับในหมู่ผู้ตอบแบบสอบถามเหล่านี้ว่า ทำให้เกิดความแนวความคิดขึ้นใหม่หรือเป็นตัวอย่างในการริเริ่มโครงการพัฒนาใหม่ๆ ในท้องถิ่นของตน

กลุ่มผู้นำสตรียังได้ระบุประโยชน์ของจดหมายข่าวว่า สามารถนำไปใช้ประชาสัมพันธ์กับลูกบ้านได้ สามารถเพิ่มพูนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการริเริ่มโครงการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นการทำจดหมายข่าวสารดังกล่าว จึงควรจัดทำอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ประโยชน์ตามที่ระบุ ความมีประสิทธิภาพนั้น คือการที่ไม่มีส่วนใดที่เป็นข้อมูลที่ไม่มีประโยชน์หรือไม่มุ่งหมาย หลักการสื่อสารโดยทั่วไป ประการหนึ่ง คือ การสื่อความหมายหรือข้อมูลไปยังผู้รับโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้รับได้รับรู้เห็นด้วยหรือปฏิบัติ การสื่อความหมายจึงต้องพิถีพิถัน เพื่อมิให้เกิดความสับสนเปลืองหรือได้รับการตอบกลับที่ผิดไปจากจุดมุ่งหมาย ในกรณีนี้ ผู้จัดทำสามารถพิจารณาคัดเลือกเรื่องที่จะลงเผยแพร่ตามความต้องการของผู้ใช้ดังที่ได้สำรวจไว้ในครั้งนี้ได้ ซึ่งกลุ่มผู้นำสตรีได้ระบุคัลมน์ที่ต้องการบรรจุในจดหมายข่าวดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์ เพื่อขอความร่วมมือจากลูกบ้าน
2. กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสตรีกับการพัฒนา
3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่
4. การพัฒนาบุคลิกภาพของผู้นำสตรี
5. การสาธารณสุข เกษตรกรรม การศึกษา

6. นโยบายการพัฒนาชนบทและงบประมาณ
7. ความเคลื่อนไหวของเพื่อนๆ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสตรี
8. การพัฒนาชนบท
9. การเขียนโครงการพัฒนาชนบท
10. กฎหมายทะเบียนราษฎร
11. มนุษย์สัมพันธ์ และการเข้าสังคม
12. หลักการสร้างอาชีพเสริมให้แก่ชาวบ้าน
13. การทำงานกลุ่ม
14. กระบวนการบริหารและวางแผนพัฒนาชนบท
15. รายงานความก้าวหน้าของการพัฒนาชนบท
16. การวิเคราะห์ปัญหาโครงการพัฒนาชนบท
17. ถาม-ตอบ ปัญหาการพัฒนาท้องถิ่น

นอกจากคอลัมน์ที่ได้ระบุอย่างเฉพาะเจาะจงแล้ว ประโยชน์ของจดหมายข่าวที่กลุ่มผู้นำสตรีได้ระบุไว้ ยังสามารถใช้เป็นแนวคิดในการคัดเลือกเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อไปได้อีกเช่นกัน จึงเป็นที่คาดหวังว่า จดหมายข่าวที่ได้มีการสำรวจความต้องการแล้ว จะสามารถพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการนำเสนอข่าวสารได้ประโยชน์ที่ได้ระบุไว้ดังนี้คือ

1. สามารถนำไปประชาสัมพันธ์กับลูกบ้านได้
2. เพิ่มพูนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่
3. ใช้เป็นแนวทางในการริเริ่มโครงการพัฒนาท้องถิ่น
4. เป็นช่องทางการสื่อสารติดต่อระหว่างเพื่อน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
5. เป็นช่องทางชี้แนะแก้ไขปัญหายุ่งยากในการทำงาน
6. เป็นช่องทางติดต่อกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง
7. ได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและโครงการ กสช.
8. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับ กสช. ให้มีความรู้สึกผูกพันกันสร้างความรู้สึกว่ามีผู้สนับสนุนส่งเสริมการทำงาน

มีเรื่องที่น่าสังเกตที่ควรหยิบยกมากล่าวบางประการ ซึ่งข้อสังเกตนี้ได้จากคำตอบของกลุ่มผู้นำสตรี เช่น กลุ่มผู้นำสตรีปรากฏให้เห็นจดหมายข่าวเป็นช่องทางการสื่อสารติดต่อระหว่างเพื่อน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้วยกัน เป็นช่องทางชี้แนะแก้ไขปัญหายุ่งยากในการทำงาน ตลอดจนเป็นช่องทางการถามตอบปัญหาต่างๆ แสดงให้เห็นว่า จดหมายข่าวนี้จะต้องทำหน้าที่เป็นการสื่อสารแบบสองทาง ซึ่งสื่อที่มีประสิทธิภาพข้อนี้ น่าจะเป็นสื่อบุคคลมากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งมีได้เพียงการป้อนข้อมูลกลับล่าช้า (Delayed Feedback) จดหมายข่าวนี้ได้รับความสำคัญยิ่ง เสมอเหมือนสื่อบุคคล

ข้อสังเกตประการที่ 2 คือ กลุ่มผู้นำสตรีเหล่านี้ได้ให้ความสำคัญกับการเขียนโครงการของงบประมาณมากเท่าๆ กับการรู้เรื่องการพัฒนาชนบท นับเป็นเรื่องใหม่ที่คณะผู้จัดทำจดหมายข่าว อาจจะยังมิได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก่อน จึงเป็นที่น่ายินดีว่าผลการวิจัยครั้งนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการเชิงข้อมูลข่าวสารที่แท้จริงของผู้จัดทำข่าว คณะผู้จัดทำจึงไม่ควรละเลยความรู้เกี่ยวกับการเขียนโครงการงบประมาณด้วย

จากข้อเสนอแนะที่ได้มาทำให้ผู้จัดทำจดหมายข่าวไม่อับจนในด้านสาระของจดหมายข่าวนี้ ยังมีสาระความรู้ด้านต่างๆ อีกหลายประเภทที่ผู้นำสตรีต้องการดังได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 แล้ว นอกจากด้านเนื้อหาสาระแล้ว ก็ยังมีลักษณะทางกายภาพอื่นๆ ที่ได้รับการเสนอแนะมา เช่น เห็นควรที่จะให้กลุ่มผู้นำสตรีมีส่วนร่วมในการจัดทำจดหมายข่าว ด้วยเหตุผลที่ว่า จะได้พูดภาษาเดียวกัน และเป็นผู้รู้เรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นเป็นอย่างดี ทราบว่าควรจะสื่อสารอะไร มีการเสนอแนะให้มีภาพประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจ และได้เห็นภาพของจริง นับเป็นความเหมาะสมอย่างยิ่งในการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์เพื่อคนในชนบท เนื่องจากระดับการอ่านออกเขียนได้ของผู้ที่สัมผัสอยู่ในระดับต่ำกว่าประถมศึกษาตอนต้น การใช้ภาพประกอบจะช่วยทำให้เข้าใจง่ายขึ้น และเมื่อมีภาพ ผู้อ่านก็มีความเชื่อถือเป็นของจริง ไม่ได้หลอกลวงหรือสร้างขึ้น ในด้านขนาดของตัวหนังสือ กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีขนาดใหญ่ขึ้น เพราะผู้อ่านมีปัญหาเกี่ยวกับสายตา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ เคยจัดทำสิ่งพิมพ์ของกรมฯ โดยใช้ตัวหนังสือขนาดใหญ่ขึ้น (ประมาณ 1 ซม.) ซึ่งก็ทำให้ผู้อ่านได้รับความพอใจและอ่านได้สะดวกขึ้น สิ่งนี้ได้เคยทำมาแล้ว ดังนั้นการทำตามความปรารถนาของผู้อ่านในเรื่องของขนาดตัวหนังสือ ก็น่าหยิบยกมาพิจารณากระทำให้ได้ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับความตั้งใจของสำนักงานคณะกรรมการสร้างงานในชนบท (กสช.) ในเรื่องความต้องการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจประเภทจดหมายข่าว เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าสื่อหนังสือเป็นสื่อที่มีความเหมาะสมที่สุด ในการเผยแพร่ข่าวสารด้านการพัฒนาท้องถิ่น

เพื่อให้การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจประเภทจดหมายข่าวมีประสิทธิภาพ ในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารทางด้านการพัฒนาท้องถิ่นสมดังเจตนารมณ์ ของโครงการพัฒนากำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสตรี ของสำนักงานคณะกรรมการสร้างงานในชนบท (กสช.) สำนักงานนายกรัฐมนตรีนี จึงน่าจะพิจารณาคำนี้ถึง เนื้อหา ความเข้าใจง่าย และขนาดตัวอักษร ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคาดหวังว่าจดหมายข่าวจะเป็นช่องทางการสื่อสารที่มีศักยภาพสูงในการสื่อสารสองทางระหว่างกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสตรี กับเพื่อนๆที่ปฏิบัติหน้าที่เดียวกันในการแลกเปลี่ยนทัศนคติและประสบการณ์ในการพัฒนาท้องถิ่น หรือการสื่อสารกับกสช. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ดังนั้นควรต้องคำนึงถึงการให้จดหมายข่าวได้เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การถาม-ตอบ และให้โอกาสกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้จัดทำจดหมายข่าวนี้เอง ซึ่งเป็นวิธีการสนับสนุนการปกครองและแสดงความเห็นจากระดับล่างสู่ระดับนโยบาย (Bottom up) อีกวิธีหนึ่ง ทำให้ระดับนโยบายสามารถรับรู้ความต้องการของระดับปฏิบัติได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังจะเป็นผลดีในการสร้างความรู้สึกร่วมร่วมในการผลิตจดหมายข่าวนี้ สร้างความรู้สึกร่วมร่วม (Sense of Belongings) ได้เป็นอย่างดี

ความสม่ำเสมอและการต่อเนื่องในการออกจดหมายข่าวก็เป็นส่วนสำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะการได้รับจดหมายข่าวสม่ำเสมอจะทำให้ผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกที่ดี ทั้งต่อตนเองและหน่วยงานราชการ ก่อให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจว่ามีผู้ให้ความสนใจเป็นกรณีพิเศษ และทำให้มีข้อมูลในการพัฒนาด้านความรู้ ความคิดที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ตลอดเวลา

และเพื่อให้จดหมายข่าวนี้ มีคุณลักษณะของการเป็นเครื่องมือสื่อสารด้านการพัฒนาท้องถิ่นที่มีคุณภาพเสมอ ควรจะมีการประเมินผลจดหมายข่าวเป็นระยะๆ เพื่อผลในการพัฒนาและปรับปรุงจดหมายข่าวต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาวิจัยโดยสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสตรีทั่วประเทศ เพื่อให้ได้ผลที่สามารถอ้างอิงนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาเพื่อประเมินผลประสิทธิภาพของจดหมายข่าว เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาประยุกต์ใช้ในการเผยแพร่ด้านอื่นๆ อีกต่อไป